

Jaarverslag 2013

Inleiding

2013 was in meerdere opzichten een jaar van vernieuwing. Daarom steken we ook ons jaarverslag in een nieuw jasje.

We stelden onze **visie, missie, doelgroep en aanbod** scherp.

Visie
Agressie is des mensen. Als we dat accepteren, kunnen we constructieve antwoorden zoeken, om de schade ervan te beperken en de kracht die leidt tot agressie constructief in te zetten. Mensen leren omgaan met agressie leidt tot een meer leefbare samenleving.

Missie
Vzw touché leert mensen omgaan met agressie a.h.v. een oplossingsgerichte methode. (Zelf)respect is hierbij de sleutel tot verandering. Positieve relaties kunnen geweld voorkomen.

Doelgroep
Onze primaire doelgroep is en blijft (ex-)gedetineerden, vooral omdat zij de meest acute nood aan agressiebegeleiding hebben. We willen onze methodiek nu ook gaan toepassen in een bredere omgeving en het agressieprobleem in de bredere samenleving aanpakken. Om dit te realiseren schreven we een sociaal ondernemingsplan.

Aanbod
Vzw touché biedt in de eerste plaats agressiebegeleidingen. Die kunnen bestaan uit verschillende bouwstenen, naargelang de nood en de situatie:

- individuele, groeps- en contextuele sessies en sessies op verplaatsing
- binnen en buiten de muren en begeleiding bij transitimomenten
- psychosociale ondersteuning, crisisbegeleiding, training, psychoeducatie en psychotherapie

Daarnaast heeft vzw touché ook een aantal sensibiliserende en beleidsbeïnvloedende activiteiten, en engageert de organisatie zich in onderzoek.

Enkele feiten over agressie

Agressie is een **menselijk** gegeven. Zeker wie het moeilijk heeft – en dat zijn alsmaar meer mensen – doet moeilijk. Agressie heeft sterke linken met depressie en angst.

Geweld is een **relationeel en/of contextueel** gegeven.

Geweld brengt enorm veel **schade** toe:

- Per dag sterven 4.000 mensen en belanden 120.000 mensen in het ziekenhuis door geweld (Wereldgezondheidsorganisatie)
- Partnergeweld kost België jaarlijks 439 miljoen € ofwel 42 € per inwoner (Raad van gelijke kansen voor mannen en vrouwen)

De manier waarop we op agressie **reageren** (repressie, uitsluiting, bestraffing, ...) maakt ons machteloos. We zitten vast in een vicieuze cirkel van agressie en repressie. Detentie, onze meest ingezette reactie op geweld is hier de beste illustratie van. Dit heeft niet alleen weinig effect, maar verergert het probleem zelfs. Maar liefst 70% hervalt na een gevangenisstraf en 44,1% wordt opnieuw opgesloten (Nationaal Instituut voor Criminalistiek), en toch zetten we dit meer en meer in.

Hierna vindt u een overzicht van het aanbod en de hoogtepunten van 2013 voor vzw touché. Wenst u meer informatie over één van onze projecten, neem dan gerust contact met ons op!

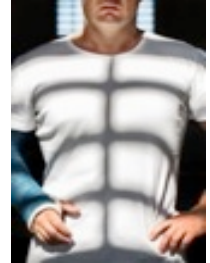

Begeleiding intra muros

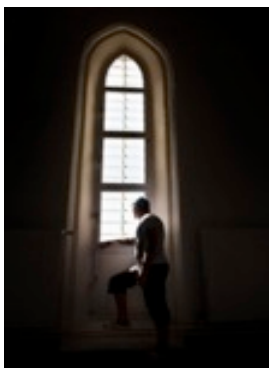
Creatief met agressie gevangenis Oudenaarde

De training 'Creatief met agressie' in de gevangenis van Oudenaarde liep verder, maar in verbeterde vorm: in de groepssessies wordt vooral geoefend en in de individuele sessies werken we een persoonlijke 'GPS' uit met elke deelnemer.

Met 35 gedetineerden gingen 11 groepssessies, 122 individuele gesprekken, 20 instagesprekken en 1 contextsessie door. Per sessie waren er gemiddeld 7 deelnemers aanwezig.

Creatief met agressie gevangenis Gent

Sinds juli 2013 heeft vzw touché een wekelijks individueel begeleidingsaanbod in de gevangenis van Gent, dat toegankelijk is voor iedereen die wil werken rond eigen agressie. In de eerste 5 maanden schreven 58 mensen zich in (35 zelf, 10 via de PSD, 11 via JWW, 1 via het CGG en 1 via de CBM). In totaal gingen er 132 gesprekken door (gespreid over 22 sessies met telkens 6 gesprekken). Met iedereen hadden we tussen de 2 en 13 gesprekken. Naast gesprekstherapie werden heel vaak ademhalingsoefeningen, stabiliserende en kalmerende oefeningen aangeboden. Sinds de opstart van het programma worden 6 mensen die in de gevangenis van Gent werden gezien, ook opgevolgd in het aanbod buiten de gevangenis.

vzw | **touché**
Creatief met agressie

We werken rond kwaadheid en frustraties van mensen

Bots je soms met andere mensen?
Reageer je soms zo kwaad dat je er nadien spijt van hebt?
Reageer je je soms af op anderen?
Word je soms kwaad door onrecht dat je wordt aangedaan?
Voel je je gefrustreerd als je geen gehoor krijgt voor je problemen?
Voel je je soms machteloos?
Heb je vaak de indruk dat anderen je kwaad proberen te maken?
Voel je je soms uitgedaagd?

Hoe zit dit bij jou?
Hoe wil jij omgaan met al deze gevoelens?
Hoe wil jij omgaan met anderen?

Wat moet je hiermee?
Is agressie het enige antwoord?
Hoe kan je hier anders mee omgaan?
Wat kan jij hieraan veranderen?
Hoe kan je dit anders aanpakken zodat je vooruit geraakt?

Follow-up & crisisbegeleiding gevangenis Oudenaarde, Gent, Brugge en Dendermonde

vzw touché wil gedetineerden begeleiden bij de re-integratie na een detentie-periode. Omdat dit zelden een lineair proces is en mensen soms tijdelijk opnieuw naar de gevangenis moeten, gaan wij hen daar zelf opzoeken. Ook bij crisismomenten tijdens de detentie zoekt vzw touché cliënten proactief op. Als een crisis of een (dreigend) hervat constructief aangepakt wordt, vergroot immers de kans op een duurzame positieve verandering.

In 2013 werden 20 mensen gezien in de gevangnissen van Gent, Oudenaarde, Brugge en Dendermonde. Uitzonderlijk ging er ook 1 gesprek door in de gevangenis van Sint-Gillis.

vzw | **touché**

Begeleiding extra muros

Gedetineerden en ex-gedetineerden konden in 2013 bij touché terecht voor een individuele agressie-begeleiding in Gent.

Hiervoor werden 74 mensen aangemeld, waarvan 63 gedetineerden en 11 ex-gedetineerden. De meeste mensen werden aangemeld door de PSD (33), 20 mensen meldden zichzelf aan, 5 kwamen via het justitiehuis, 2 door hun advocaat en 14 via nog een andere weg. Qua regio kwamen de meeste aanmeldingen uit Gent (17), Brugge (16), Oudenaarde (13), Turnhout (10) en Dendermonde (9). 3 aanmeldingen kwamen uit Hasselt, 2 uit Merksplas en telkens 1 uit Ieper, Antwerpen, Tongeren en Leuven.

Met 29 mensen werden 43 intakegesprekken gedaan, en met 28 van hen werd nadien een begeleiding opgestart.

69 mensen werden begeleid in 2013. Met hen gingen in totaal 453 begeleidingsgesprekken door. De meeste van die gesprekken gingen door in de gespreksruimtes van vzw touché in Gent (336). 108 gesprekken gingen door in een gevangenis en 9 elders (op huisbezoek, op de werkplaats of in een ziekenhuis). De meeste mensen bevonden zich in verschillende juridische kaders (detentie, UV, VI, ET, BD, andere) doorheen de begeleiding.

In 2013 werden tenslotte 13 begeleidingen afgerond, en 4 mensen werden opnieuw aangemeld.

Contextbegeleiding, met speciale aandacht voor IFG

Bij ongeveer 1/3 van de mensen die in begeleiding zijn bij vzw touché is er sprake van intrafamiliaal geweld, waaronder partnergeweld. Daarom kiezen we ervoor om hier speciaal aandacht aan te besteden en ons aanbod hieraan aan te passen.

Daarom, en omdat een geslaagde re-integratie samenhangt met een plaats binnen een sociaal netwerk, en ook de kans op slagen van een begeleiding groter wordt met ondersteuning van de sociale context, nodigen we mensen uit de sociale context mee uit op gesprek. In 2013 gingen 27 contextgesprekken door met partners, broers en zussen, moeders, vrienden, een neef, andere hulpverleners, werkgevers en trajectbegeleiders.

Projectgroep met ervaringsdeskundigen

Sinds januari 2013 zette vzw touché de eerste stappen in het werken met **ervaringsdeskundigen**. Mensen die in de gevangenis van Oudenaarde minstens 20 touché-sessies volgden en graag verder wilden werken, kregen het aanbod om in te stappen in een projectgroep.

Zij kozen ervoor om een **krachtenbox** uit te werken, met de volgende ingrediënten: aan de hand van hun ervaringen in het omgaan met agressie en detentie; gericht op de toekomst; met en voor zichzelf, elkaar en anderen; met een link naar buiten; gebruik makend van hun talenten; en met een tastbaar resultaat.

Al snel kwamen ze op het idee om iets uit te werken dat in de eerste plaats **voor jongeren** van betekenis zou kunnen zijn.

Doel

- preventie van agressie
- aanbieden van didactisch materiaal aan professionelen
- visualiseren van oplossingen voor agressie
- een hoopvolle en constructieve boodschap bieden rond geweld en detentie
- herstelgerichte re-integratie van gedetineerden

Film

Werktitel 'Solutions for aggression'

Nic Balthazar, Alexander Van Waes & Hilde Van Mieghem maken samen met de deelnemers van de projectgroep filmmateriaal, in de vorm van interviews en gefilmde scènes die oplossingen voor agressie weergeven.

Partners

Nic Balthazar, Alexander Van Waes, Hilde Van Mieghem, de gevangenis van Oudenaarde, het Fonds Vinci, het Opleidingscentrum voor Penitentiair Personeel, Welzijnzorg en de FOD Justitie

Stressballen

Oudenaarde, 10/10/2013

Geachte,

Zoals u misschien weet is er momenteel in een aantal Vlaamse gevangenissen een vzw werkzaam genaamd 'vzw touché'. Deze vzw probeert te werken rond twee grote pijnpunten waarmee gedetineerden en personeel vaak te maken krijgen. De agressieproblematiek en de stressproblematiek. In de instelling te Oudenaarde hebben we met een aantal gedetineerden het gelukt gehad door vzw touché geholpen te worden in het leren omgaan met de stress die wij voelen en de agressie die hierdoor en door andere zaken soms de kop opsteekt. Omdat wij graag iets wilden terugdoen zijn we beginnen nadenken over wat van betekenis zou kunnen zijn, niet alleen voor ons, maar ook voor iedereen die te kampen heeft met agressie. We hebben daarom een soort van werkgroep gevormd. Op dit moment zijn we onder begeleiding van de medewerkers van vzw touché begonnen met de voorbereiding van het maken van een film rond de agressie-, frustratie- en stressproblematiek. Een ander idee dat we intussen al hebben gerealiseerd is dat van 'stressballetjes'. Deze balletjes passen in de hand, zijn kneedbaar en kunnen een laagdrempelig alternatief bieden voor mensen die met acute stress te maken hebben. Een deel van het verhaal ligt in de bewustwording en het sensibiliseren van de populatie naar wat de mogelijke alternatieven zijn voor het agressieve ventileren van stress. Daarom zijn alle stressballen ook voorzien van een inspirerende spreuk.

Met achting,

Cijfers

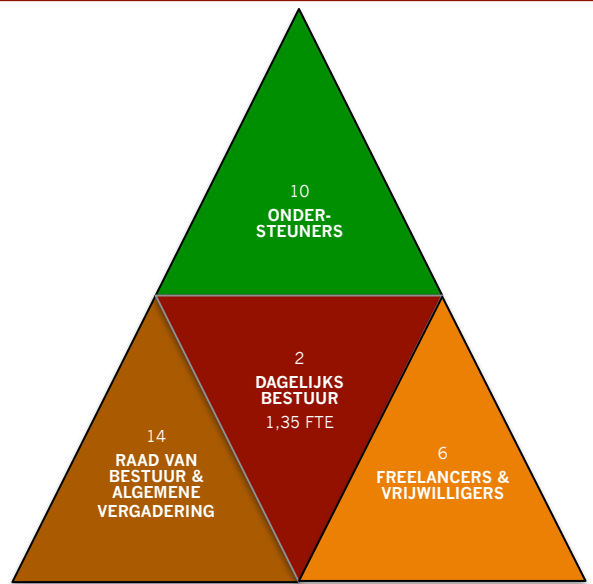
6 deelnemers aan de projectgroep zelf
11 deelnemers aan de interviews voor de film
23 sessies, combinatie van groeps- en individuele sessies
2 begeleiders
Streefdoel = 1.000 jongeren bereiken

De organisatie

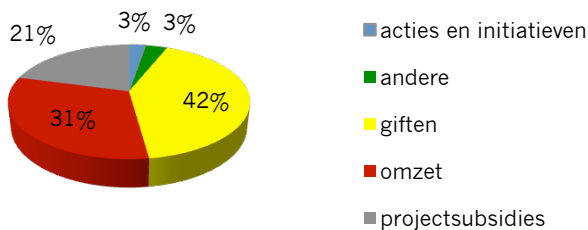
Organisatiemodel

De organisatie wordt gerund door het dagelijks bestuur, dat tegelijk instaat voor begeleidingswerk en management. Dat stuurt een begeleidingsteam van freelancers en vrijwilligers aan, en wordt ondersteund door een aantal coaches en ondersteuners. De raad van bestuur en algemene vergadering bepalen en bewaken het beleid en zien toe op de dagelijkse gang van zaken, het welzijn en de continuïteit.

Economisch model

Inkomsten 2013

Uitgaven 2013
116.112,83 €

Prijzenkast

Vzw touché viel in de prijzen in 2013:

Alfred, prijs van de Vereniging Oplossingsgerichte Deskundigen

Nominatie prijs Armoede uitsluiten Welzijnszorg

3de prijs Ashoka-Impact Programma

Impact

“Ze hebben hier de lont uit de bom gehaald.”

We hebben een methode om agressie effectief te bestrijden, en dit ook goedkoper te doen dan onze traditionele repressieve aanpak. Momenteel begeleiden we – voor dezelfde prijs van 1 à 2 opsluitingen – een 150-tal mensen per jaar in verschillende gevangenissen, buiten de gevangenis in Gent, en hun sociale context.

*“Na 8 jaar detentie begon ik te werken in een sociale tewerkstelling.
Nu ben ik daar teamleider. Dat zou me vroeger nooit gelukt zijn.”*

De begeleidingen van vzw touché zorgen ervoor dat mensen beter om kunnen met hun eigen agressie. Dit leidt tot meer (zelf)respect, positieve energie en kracht, succesvolle re-integratie en verminderde recidive. Naast het feit dat mensen de gevangenis mogen verlaten en erin slagen om minder terug opgesloten te worden, wordt dit vooral zichtbaar in duurzame relaties, professionele successen, behaalde diploma's, goede relaties met familie, minder agressie-incidenten, minder woede voelen, optimistischer zijn, wegblijven uit de gevangenis. De mensen uit de sociale context van de cliënten merken ook een duidelijk verschil. Gevangenispersoneel geeft aan dat gedetineerden na het volgen van sessies bij touché vaak rustiger zijn, meer aangeven wat hen dwarszit of wat ze willen in plaats van zich af te reageren, minder conflicten hebben met medegedetineerden en minder tuchtrapporten oplopen o.w.v. geweldsincidenten. De gezinsleden van cliënten geven aan dat ze enerzijds verschil opmerken in het gedrag van hun partner, vader, zoon, ... en anderzijds dat ze zelf geruster zijn in het samenleven door te weten dat er een begeleiding is, waar ze eventueel ook zelf beroep op kunnen doen. Daarnaast horen we soms ook dat moeilijke dingen dankzij de begeleiding gemakkelijker bespreekbaar worden thuis. Van werkgevers horen we in het begin van een begeleiding soms dat er op het werk signalen zijn van agressief gedrag en dat deze na verloop van tijd afnemen of gemakkelijker bespreekbaar en hanteerbaar worden.

*“Ik leerde situaties te controleren door de pauzeknop in mijn hoofd te leren bedienen.
Door mijn adem te tellen kan ik eerst nadenken en dan pas reageren in plaats van omgekeerd.”*

Het individuele begeleidingsproces van cliënten wordt continu geëvalueerd a.h.v. de 'Session Rating Scales' van Scott D. Miller, Barry L. Duncan en Lynn Johnson (2000) van het Institute for the Study of Therapeutic Change.

*“Het is een groot verschil. Vroeger was ik een vechtersbaas. Ik leefde ervoor. Op straat moesten ze me nog maar schief aankijken en ik begon te vechten. Maar nu ga ik twee keer nadenken voor ik iets doe.
Ik probeer het nu op te lossen met woorden en niet met slagen.”*

In 2013 deden een aantal studenten onderzoek naar de methode van vzw touché. Aerts, Dieneske & Commers (2013) onderzochten welke alternatieven voor agressie mensen in de loop van de begeleiding bij vzw touché mensen ontwikkelen op het niveau van gedrag, cognities en emoties. Zij concludeerden dat mensen leren voelen welke situaties de emoties uitlokken die agressie als gevolg hebben en deze 'triggerpunten' leren vermijden. Daardoor komt de kwaadheid die voorafgaat aan agressie minder aan de oppervlakte. Wanneer mensen toch boos worden, leren ze eerst na te denken over de gevolgen van agressie, waardoor ze minder impulsieve acties ondernemen. Mensen leren ook te kiezen voor alternatieven op aanvallen, waaronder zich verwijderen uit de situatie en later het hart luchten zodat emoties en gedachten uit die moeilijke situatie een plaats kunnen krijgen. De Coninck (2014) onderzocht of cliënten een evolutie ervaren in het beheersen van agressie door een begeleiding bij vzw touché. Zij vond dat iedereen een positieve evolutie opmerkt, en vooruitgang ervaart in het kunnen beheersen van hun agressie

“Ik was een straatjongen die met alles in iedereen in gevecht ging. Bij touché leerde ik eerst met mijn frustraties om te gaan, zodat ik er andere mensen niet meer mee lastigval. Daarna leerde ik er volhouden, vooruitgaan, positief en aan mijn toekomst denken. En nu heb ik gevochten voor mijn diploma, en het is me gelukt!”

Met dank aan

- alle durvers voor het mee mogelijk maken van een begeleidingstraject
- alle mensen, organisaties en stichtingen die een gift deden om agressiebegeleidingen mee mogelijk te maken
- de FOD Justitie, de strafuitvoeringsrechtbanken, de gevangenen, de justitiehuisen en de andere hulpverleningsorganisaties voor de constructieve samenwerking
- de aanwezigen op onze activiteiten, werkgroepen en evenementen
- de mensen die hun competenties ter beschikking stelden van onze organisatie en die ons coachten in het ontwikkelen van nieuwe competenties
- de artiesten en kunstenaars die hun kunnen met ons deelden
- onze partners voor het gezamenlijk streven naar een andere wereld
- de academici die mee voor de wetenschappelijke onderbouwing van onze werking zorgen
- iedereen die in het kader van Music for life een actie deed voor vzw touché
- alle morele ondersteuners
- de leden van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering
- de vrijwilligers om tijd en energie te doneren aan vzw touché
- de medewerkers en begeleiders voor het samen streven naar kwaliteit
- de cliënten die de moed hadden om begeleiding te zoeken

Speciaal dank aan Frank Verzele, Anton Stellamans, Sofie Demeyer, Ann Boschmans, Kristel Beyens, Johan Boxstaens, Luc Michils, Nic Balthazar, Alexander Van Waes en Hans Claus!

